

Předkládací zpráva

Ministerstvo životního prostředí na základě Plánu legislativních prací vlády na zbývající část roku 2014 předkládá do meziresortního připomínkového řízení návrh věcného záměru zákona o odpadech.

Platný zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpadech“) je právním předpisem, kterým se řídí odpadové hospodářství v České republice již více než dvanáct let. Za dobu své existence byl zákon mnohokrát novelizován, a to zejména z důvodu potřeby transpozice příslušných směrnic Evropské unie.

Základním evropským předpisem, ze kterého právní úprava nakládání s odpady vychází, je směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2008/98/ES ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic (dále jen „rámcová směrnice“). Tato rámcová směrnice byla transponována novelou zákona o odpadech (zákon č. 154/2010 Sb.). Oblast odpadového hospodářství je však upravena i celou řadou dalších evropských předpisů, které často mezi sebou nejsou plně v souladu, ale musely být postupně do českého právního řádu implementovány. Zákon o odpadech se tak postupem času stal značně komplikovaným a nepřehledným. Mimo jiné i z těchto důvodů je vhodné vytvořit novou právní úpravu, která tu platnou v celém rozsahu nahradí. Takové řešení přináší i možnost provést změny koncepčního charakteru, které v rámci jednotlivých dílčích novel nebylo vhodné a v některých případech ani možné provést.

Z důvodů výše uvedených a také v reakci na připomínky a požadavky dotčených subjektů již nebude oblast odpadového hospodářství komplexně upravena jednou právní normou, ale bude rozdělena, a to na zákon o odpadech a zákon o výrobcích s ukončenou životností. Důvodem pro vytvoření dvou samostatných předpisů není jen snaha o zpřehlednění právní úpravy, ale také důvody praktické. Evropské směrnice týkající se výrobků s ukončenou životností jsou velmi často novelizovány a pro provedení jejich transpozice vždy musí být novelizován celý zákon o odpadech, ačkoliv se změny týkají pouze části zákona upravující vybrané výrobky.

Významným důvodem pro zpracování nového zákona o odpadech je i skutečnost, že platný zákon z roku 2001 již nevyhovuje současným legislativně-technickým požadavkům. Například obsahuje řadu ustanovení nenormativní povahy a část zákona upravující správní delikty neodpovídá požadavkům stanoveným Ministerstvem vnitra.

Základem pro přípravu věcného záměru zákona byly vedle platného znění zákona o odpadech i Rozšířené teze rozvoje odpadového hospodářství v ČR, které byly schváleny vládou v srpnu roku 2010. Tyto teze byly výsledkem dohody klíčových zástupců oblasti odpadového hospodářství. Ve věcném záměru bylo přihlédnuto i k aktualizované Strategii rozvoje nakládání s odpady v obcích a městech ČR z května roku 2011, která byla zpracována Svazem měst a obcí ČR a Asociací krajů ČR a komplexně řeší odpadové hospodářství z pohledu obcí a krajů.

Z věcného hlediska je hlavním záměrem nové právní úpravy vytvořit podmínky, které umožní naplnit požadavky evropských právních předpisů, zejména pokud jde o dodržování hierarchie nakládání s odpady stanovené rámcovou směrnicí o odpadech. Nová právní úprava reflektuje vývoj odpadového hospodářství České republiky a jeho praktické potřeby. Proto v některých oblastech zavádí ustanovení zcela nová a navrhuje určité odchylky od současné právní

úpravy. Naopak tam, kde se stávající úprava osvědčila a v praxi je bez problémů aplikována, z ní vychází.

Účelem nové právní úpravy je komplexně upravit problematiku odpadového hospodářství počínaje předcházením vzniku odpadu přes různé způsoby nakládání s ním po pravidla jeho odstraňování, a to s ohledem na prosazení hierarchie nakládání s odpady a při zajištění co nejvyšší míry ochrany životního prostředí a lidského zdraví za současné sociální únosnosti a ekonomické udržitelnosti. Upravují se i práva a povinnosti osob při nakládání s odpady a působnost orgánů veřejné správy v odpadovém hospodářství.